

Strategisk samarbejdsaftale om boligsocial indsats

Områdets navn:

Boligselskabet Viborg, boligområderne: Houlkærvænget, Vestervang og Ringparken
Boligselskabet Sct. Jørgen, boligområderne: Ellekonebakken og Klostervænget

Aftalens parter:

Boligselskabet Viborg
Boligselskabet Sct. Jørgen
Viborg Kommune

Samarbejdsaftalen gælder fra 1.8.2021 til 31.7.2025

Underskrifter:

Boligselskabet Viborg

Dato

Navn

Boligselskabet Sct. Jørgen

Dato

Navn

Viborg Kommune

Dato

Navn

Aftaledokumenter

Som grundlag for aftaledokumenterne henvises til gældende regulativ om tilskud til boligsocial indsats i udsatte almene boligafdelinger og fondens vejledning herom.

Det er et krav, at der udarbejdes en **strategisk samarbejdsaftale** for at opnå Landsbyggefondens støtte til boligsocial indsats. Aftalen forpligter kommune og boligorganisationer i forhold til samarbejde, herunder opfølgning på de fastsatte mål.

Ændringer i den strategiske samarbejdsaftale skal godkendes af Landsbyggefonden.

Konkrete aftaler om specifikke aktiviteter mellem den boligsociale indsats og de lokale kommunale institutioner, foreninger eller andre aktører skal fastlægges i særskilte **delaftaler** for hvert indsatsområde, der hører under den strategiske samarbejdsaftale.

Bestyrelsen for den boligsociale indsats skal i den forbindelse sikre, at delaftalerne til hver en tid understøtter den strategiske samarbejdsaftale samt afspejler de aktiviteter og samarbejder, der gennemføres i boligområdet. Ajourførte delaftaler skal til hver en tid kunne rekvireres af Landsbyggefonden.

Følgende dokumenter skal vedlægges denne strategiske samarbejdsaftale og uploades på sagen i driftsstøttesystemet (<http://driftsstoette.lbf.dk>). Dokumenterne udarbejdes i de givne skabeloner på sagen.

- En delaftale for hvert af de valgte indsatsområder
- Et budget
- En beredskabsplan
- En milepælsplan

Der skal tillige uploades et kommissorium for bestyrelsen (ingen skabelon).

Endvidere skal der udfyldes og uploades et indberetningsskema på sagen i driftsstøttesystemet. Dokumentet udarbejdes i den givne skabelon på sagen.

1. Kort om boligområdet

Den boligsociale helhedsplan i Viborg involverer fem boligområder: Houlkærvænget, Vestervang og Ringparken, som hører under Boligselskabet Viborg samt Ellekonebakken og Klostervænget, som hører under Boligselskabet Sct. Jørgen. Helhedsplanen rummer 2006 lejemål og ca. 3795 beboere. Geografisk ligger områderne i Viborg by. Vestervang og Ringparken ligger vest for centrum. Klostervænget og Ellekonebakken ligger syd for centrum og Houlkærvænget ligger nordøst for centrum. De fire af boligområderne ligger i et bælte på ca. 3,5 kilometer fra nord til syd, og ca. 6 kilometer fra øst til vest. (Se kort side 6).

Undersøges de enkelte boligområder enkeltvis ses det følgende:

Houlkærvænget:

Boligområdet Houlkærvænget er opført i årene 1968-1971 og består af 504 boliger med 1068 beboere (2020 tal). Houlkærvænget består af etagebyggeri bygget op med gårdmiljø imellem blokkene. Området kom på ghetto-listen i 2010 og har siden befundet sig på "udsattelisten". Boligområdet har gennem mange år været en del af en boligsocial helhedsplan.

Området gennemgik en stor byggefysisk renovering i perioden 2014-2017. I dag rummer Houlkærvænget tilgængelige lejligheder og renoveret lejemål generelt. Alle børnene fra Houlkærvænget frekventerer Houlkærskolen. Skolen er en grundskole med 696 elever fordelt på 0. til 9. klassetrin.

Boligområdet er kendetegnet ved følgende beboersammensætning:

- Andelen af husstandene, hvor der er én voksen udgør 60% (heraf udgør enlige 46% af husstandene og enlige forsørgere udgør 14%).
- 42% af beboerne er indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande.
- 29% af beboerne er under 18 år. 37% af børnene vokser op med en enlig forsørger.
- Uddannelsesniveaut og beskæftigelsesfrekvensen er lav for boligområdet. 64% har grundskolen som højeste gennemførte uddannelse. 46% af beboerne mellem 18 og 64 år er uden for arbejdsstyrken og 6% er ledige.
- Indkomsten er lav – Den gennemsnitlige husholdningsindkomst udgør 59% af husholdningsindkomsten på landsplan.

Datakilde: LBF portalen/ Danmarks statistik pr. 7-12 2020.

Vestervang:

Boligområdet Vestervang er opført i årene 1963 - 1965 og består af 319 boliger med 613 beboere (2020 tal). Boligområdet er hovedsageligt kendetegnet ved almindeligt etagebyggeri. Der er tale om et velholdt boligområde med gode familieboliger. Der er ikke planlagt byggefysiske forandringer i området. Vestervang er ikke på "udsattelisten" qua områdets størrelse, men området har gennem de sidste 7 år været en del af en boligsocial helhedsplan. Børnene fra Vestervang frekventerer Vestervang skole, som er en grundskole med 710 elever fordelt på 0. til 9. klassetrin.

Området er kendetegnet ved følgende beboersammensætning:

- Andelen af husstandene, hvor der er én voksen udgør 68% (heraf 51% af husstandene er enlige og 17% er enlige forsørgere).
- 35% af beboerne er indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande.
- 28% af beboerne er under 18 år. 42% af børnene vokser op med en enlig forsørger.
- Uddannelsesniveaut og beskæftigelsesfrekvensen er lav for boligområdet. 51% har grundskolen som højeste gennemførte uddannelse. 43% af beboerne mellem 18 og 64 år er uden for arbejdsstyrken og 8% er ledige.
- Indkomsten er lav - Den gennemsnitlige husholdningsindkomst udgør 57% af husholdningsindkomsten på landsplan.

Datakilde: LBF portalen/ Danmarks statistik pr. 7-12 2020.

Ringparken:

Boligområdet Ringparken er opført i begyndelsen af 1950 og består af 233 boliger med 398 beboere (2020 tal). Boligområdet er hovedsageligt kendetegnet ved lav etagebyggeri, som ligger fysisk placeret langs Viborgs indre ringvej. Mellem blokkene er der grønne områder, som samler boligerne i mindre enklaver. Boligområdet er godkendt til en byggefysisk helhedsplan

med fokus på boligforbedringer.

Ringparken er ikke på "udsattelisten" qua områdets størrelse, og området er ny i ansøgningen om tilknytning til en boligsocial helhedsplan.

Børnene fra Ringparken frekventerer Vestre skole. Vestre skole er en grundskole med 569 elever fordelt fra 0. til 9. klassetrin.

Området er kendetegnet ved følgende beboersammensætning:

- Andelen af husstandene, hvor der er én voksen udgør 66% (heraf 60% af husstandene er enlige og 6% er enlige forsørgere).
- 37% af beboerne er indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande.
- 17% af beboerne er under 18 år. 20% af børnene vokser op med en enlig forsørger.
- Uddannelsesniveaue og beskæftigelsesfrekvensen er lav for boligområdet. 60% har grundskolen som højeste gennemførte uddannelse. 45% af beboerne mellem 18 og 64 år er uden for arbejdsstyrken og 4% er ledige.
- Indkomsten er lav - Den gennemsnitlige husholdningsindkomst udgør 53% procent af husholdningsindkomsten på landsplan.

Datakilde: LBF portalen/ Danmarks statistik pr. 7-12 2020

Ellekonebakken:

Boligområdet Ellekonebakken er opført i årene 1968-1973 og består af 536 boliger med 1040 beboere (2020 tal). Ellekonebakken består både af etagebyggeri og rækkehuse. Området er bygget op så bebyggelsen ligger ud til områdets veje.

Boligområdet kom på ghetto-listen i 2018, hvor den var placeret i et enkelt år. Aktuelt befinder området sig på "udsattelisten". Boligområdet har gennem mange år været en del af en boligsocial helhedsplan.

Området er godkendt til en stor byggefysisk renovering, som igangsættes parallelt med nærværende boligsociale helhedsplan. Den byggefysiske plan indeholder infrastrukturændringer, nedrivning af blokke samt boligforbedringer.

Børnene fra boligområdet frekventerer tre folkeskoler, idet skoledistrikterne er delt geografisk midt i boligområdet.

Søndre skole er en grundskole med 575 elever fordelt fra 0. til 9. klassetrin.

Finderuphøj skole er en grundskole med godt 400 elever fordelt fra 0. til 7. klassetrin, hvorefter børnene tilknyttes Vestre skole fra 7. til 9. klasse trin. Vestre skole er en grundskole med 569 elever fra 0. til 9. klassetrin.

Området er kendetegnet ved følgende beboersammensætning:

- Andelen af husstandene, hvor der er én voksen udgør 68% (heraf 56% af husstandene er enlige og 12% er enlige forsørgere).
- 45% af beboerne er indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande.
- 28% af beboerne er under 18 år. 35% af børnene vokser op med en enlig forsørger.
- Uddannelsesniveaue og beskæftigelsesfrekvensen er lav for boligområdet. 68% har grundskolen som højeste gennemførte uddannelse. 49% af beboerne mellem 18 og 64 år er uden for arbejdsstyrken og 8% er ledige.

- Indkomsten er lav - Den gennemsnitlige husholdningsindkomst udgør 52% af husholdningsindkomsten på landsplan.

Datakilde: LBF portalen/ Danmarks statistik pr. 7-12 2020

Klostervænget:

Boligområdet Klostervænget har eksisteret siden 1950 og består af 433 boliger med 676 beboere. Boligområdet er kendetegnet ved etagebyggeri, som er placeret centralt i Viborg, tæt ved sygehus og banegård. Byggeriet er placeret med mindre stikveje imellem blokkene. Klostervænget står foran en byggefysisk forandring i forbindelse med godkendelse af en fortætning af byggemassen i området. Formålet er at styrke området med "små billige boliger". Klostervænget er ikke på "udsattelisten" qua områdets størrelse, og området er ny i ansøgningen om tilknytning til en boligsocial helhedsplan.

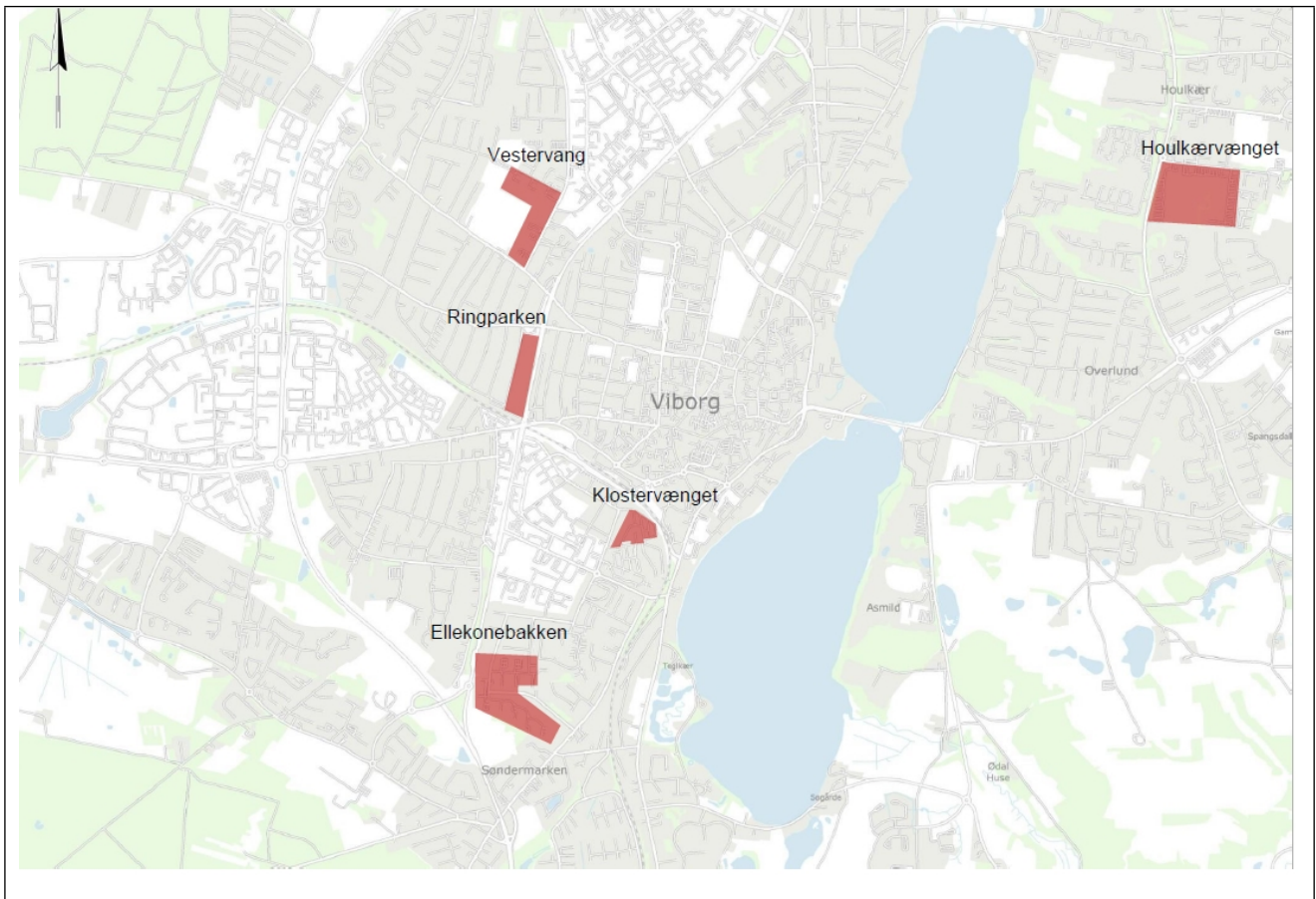
Børnene fra Klostervænget frekventerer Vestre Skole ligesom børnene fra Ringparken og de ældste fra Ellekonebakken.

Området er kendetegnet ved følgende beboersammensætning:

- Andelen af husstandene, hvor der er én voksen udgør 72% (heraf 62% af husstandene er enlige og 10% er enlige forsørgere).
- 31% af beboerne er indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande.
- 16% af beboerne er under 18 år. 48% af børnene vokser op med en enlig forsørger.
- Uddannelsesniveaut og beskæftigelsesfrekvensen er lav for boligområdet. 51% har grundskolen som højeste gennemførte uddannelse. 40% af beboerne mellem 18 og 64 år er uden for arbejdsstyrken og 6% er ledige.
- Indkomsten er lav - Den gennemsnitlige husholdningsindkomst udgør 55% af husholdningsindkomsten på landsplan.

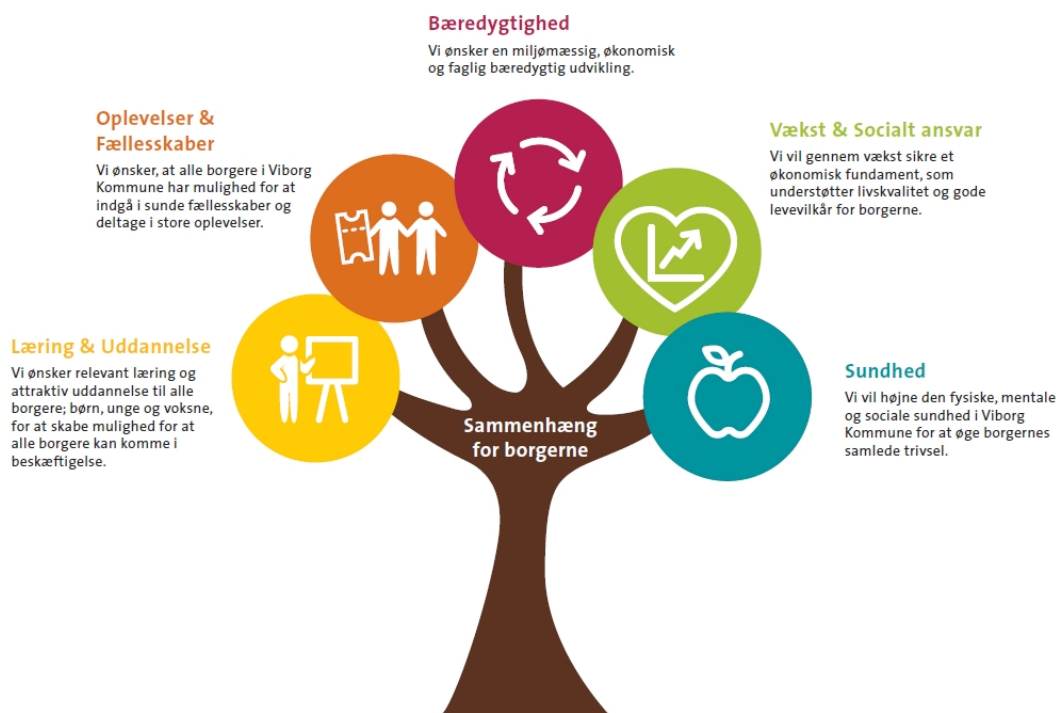
Datakilde: LBF portalen/ Danmarks statistik pr. 7-12 2020

Placeringen i byen ses på kortet nedenfor.

2. Vision for boligområdet

Bestyrelsens vision, mission og værdigrundlag lægger sig tæt op af Viborg Kommunes *sammenhængsmodel* (se side 7), som er en model Viborg Byråd har udarbejdet. Den illustrerer, hvilke mål kommunen arbejder for at opfylde. Herved tilstræbes det, at Viborg Kommune og den boligsociale helhedsplan arbejder sammen om at løse de sociale udfordringer, beboerne i de berørte boligområder har.

Viborg kommunes sammenhængsmodel

Bestyrelsen har gennem den seneste helhedsplans periode fra 2017-2020 arbejdet med vision, mission og værdigrundlag for helhedsplanen. Disse tager sig ud som følger:

Vision

Vi vil skabe livsmuligheder og tryk opvækst i åbne boligområder.

Mission

Vi vil skabe attraktive åbne boligområder, hvor mange gerne vil bo. Her skal der være stærk samhørighed, stor mangfoldighed og sunde fællesskaber. Alle skal tage del i det aktive hverdagsliv i lokalområdet og i det omkringliggende samfund.

Hjemmet er vores base og skal give børn og unge en sund og tryk opvækst. Vi vil skabe livsmuligheder, hvor uddannelse og beskæftigelse er en selvfølge.

Boligområderne skal tiltrække initiativer og investeringer både fra offentlige, private og frivillige aktører. Kreative aktiviteter blomstrer og tiltrækker borgere fra hele Viborg og omegn.

Kort sagt: Vi vil skabe livsmuligheder og tryk opvækst i åbne boligområder.

Værdigrundlag

Vi vil gennem engagement som bestyrelse forene de fælles ressourcer og skabe handling og synergi gennem vores forskelskraft.

Med denne vision for helhedsplanen har bestyrelsen stor opmærksomhed på, at indsatserne fokuseres på de beboere og borgere, der har et reelt behov, og hvor disse ikke imødekommes af andre indsatser.

3. Organisering

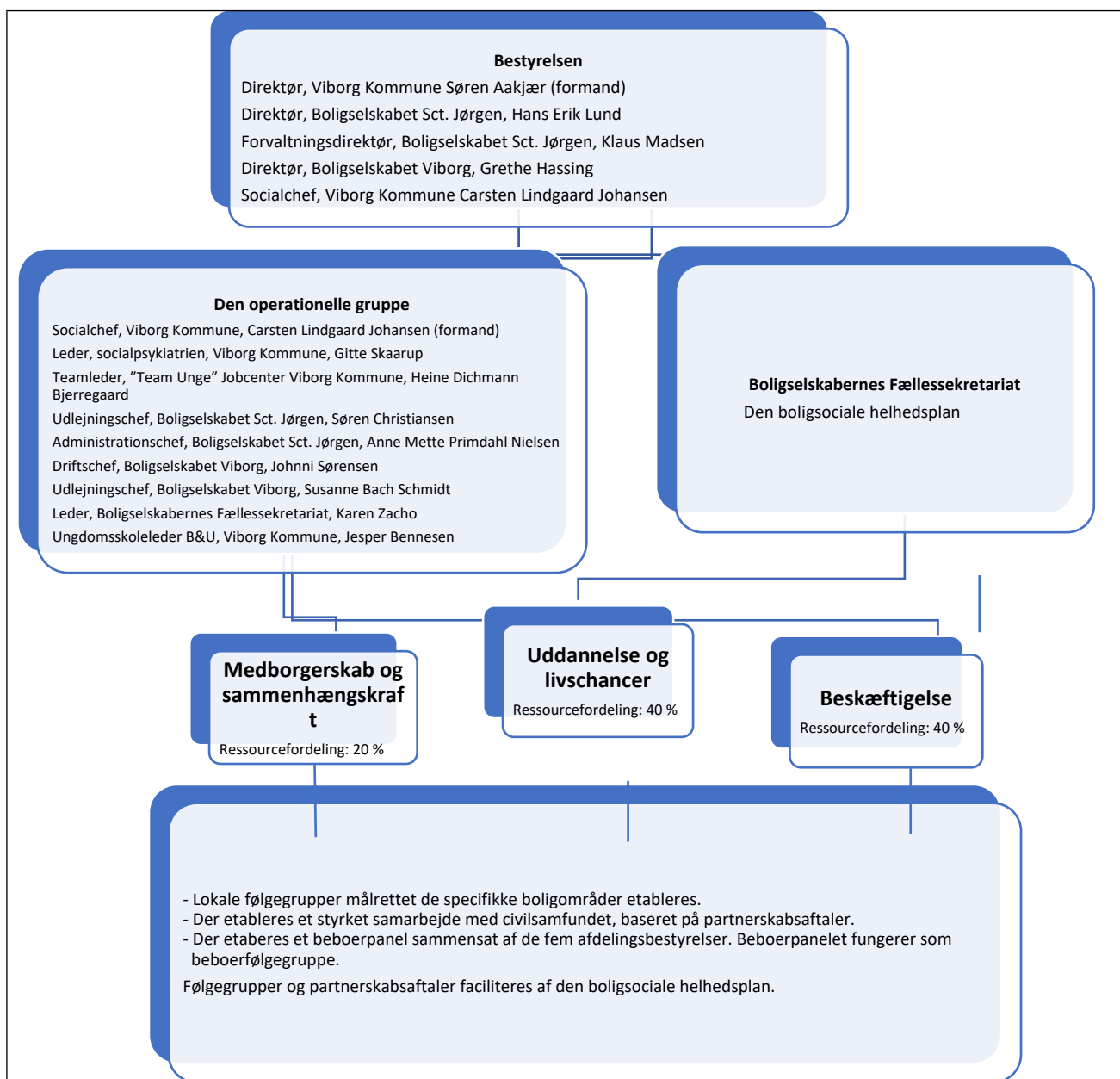

Parterne bag den strategiske samarbejdsaftale skal etablere en projektorganisation med en ansvarlig **bestyrelse** for gennemførelsen af den boligsociale indsats således, at en **éntydig og kompetent ledelse** kan sikre koordinering og styring af den lokale indsats og prioritere på tværs af alle niveauer og organisationer - herunder boligorganisationer, boligafdelinger og kommune.

Under bestyrelsen bør der etableres en eller flere (tematiske/geografiske) styre-/følgegrupper.

Beskrivelsen af organiseringen skal suppleres med et organisationsdiagram. Endvidere skal der udarbejdes et kommissorium for bestyrelsen, der også beskriver, hvordan sekretariatsbetjening af bestyrelsen vil foregå. Kommissoriet uploades som bilag på sagen i driftsstøttesystemet.

I forlængelse af bestyrelsens vision for helhedsplanen er organiseringen af det boligsociale arbejde tilrettelagt således:

Formålet med bestyrelsen:

Bestyrelsen skal sætte rammer og retning for det boligsociale arbejde, og sikre implementeringen af delaftalerne samt prioritere og følge op på økonomi. Bestyrelsen skal dermed medvirke til at sikre en effektiv og strategisk styring samt en lokal koordinering af helhedsplanen i Viborg kommune.

Formålet med den operationelle gruppe:

Den operationelle gruppe skal bidrage til omsætning af hensigterne i helhedsplanen. Det er vigtigt at sikre koblingen mellem gruppen og bestyrelsen, hvorfor formanden for den operationelle gruppe og sekretariatslederen for helhedsplanen deltager som nøglepersoner i både bestyrelses- og møder i den operationelle gruppe.

Formålet med følgegrupperne:

De lokale følgegrupper sammensættes, således at hvert boligområde tilgodeses via kompetencer fra skoler, daginstitutioner, foreninger, civilsamfundet mv. Sammensætningen vil være i dynamisk udvikling henover projektperioden, og hele tiden målrettet boligområdernes problematikker. Følgegrupperne skal medvirke til udviklingen af de lokale tiltag omkring hvert boligområde i Viborg Kommune. Derudover skal følgegrupperne medvirke til at belyse lokale problematikker og sætte fokus på beboernes livsmuligheder.

Formålet med beboerpanelet:

Beboerpanelet består af boligområdernes afdelingsbestyrelser tilknyttet helhedsplanen. Panelet udgør i alt 43 beboere, heraf 5 afdelingsformænd. Beboerpanelet fungerer som beboernes følgegruppe for helhedsplanen. Formålet med beboerpanelet er at dele viden med beboerdemokratiet. Dette skal medvirke til at sikre sammenhæng mellem helhedsplanen og områderne. Derudover skal beboerpanelet bidrage til implementeringen af indsatserne i områderne. Endelig skal beboerpanelet facilitere eksisterende frivillige aktiviteter i områderne.

Formålet med Boligselskabernes Fællessekretariat

Boligselskabernes Fællessekretariat administrerer den boligsociale helhedsplan og varetager den daglige fremdrift af helhedsplanens indsatser og aktiviteter.

For en uddybende beskrivelse henvises til kommissoriet.

4. Samspil med centrale tiltag og indsatser i boligområdet

Det generelle samspil mellem helhedsplanens parter

Det generelle samspil mellem Viborg Kommune, boligselskaberne og den boligsociale helhedsplan tager afsæt i en udviklende tilgang til de udfordringer, som gør en boligsocial helhedsplan berettiget. Boligselskaberne, Viborg Kommune og Fællessekretariatet har stor erfaring med samarbejdet om de boligsociale indsatser. Samarbejdet er opbygget gennem de seneste to helhedsplaner for Viborg Kommune og vurderes at være et værdifuldt fundament for samarbejdet i denne helhedsplan.

Helhedsorienteret og koordineret indsats

Viborg Byråd vægter sammenhæng for borgeren, som afgørende for at opnå målene i Sammenhængsmodellen. Konkret er der igangsat kommunale prøvehandling for familier og beboere i Ellekonebakken. Prøvehandlingen indebærer, at familiernes konkrete udfordringer og behov er udgangspunkt for, hvilke indsatser, der igangsættes, ligesom disse aftales og koordineres blandt de involverede fagområder.

Erfaringer fra Ellekonebakken forventes at danne grundlag for udbredelse af en helhedsorienteret og koordineret tilgang til borgere med komplekse udfordringer i hele kommunen.

Byggefysiske helhedsplaner

Der er desuden lagt op til store byggefysiske forandringer i Ellekonebakken, som blandt andet vil bestå af:

- nye samlingssteder
- nye kvarterer – gårdrum
- nye stier og veje
- renovering af boligerne i Ellekonebakken, herunder nyt køkken og bad
- tilgængelige boliger

Planen er, at Ellekonebakken skal åbnes op og både blive en attraktiv del af Viborg og et bindeled i byen. Dette skal gøres ved at skabe nye samlingspunkter, idrætsfaciliteter og legerum, der trækker folk ind i Ellekonebakken og skaber liv og giver plads til nye fællesskaber. Samtidig skal Ellekonebakken blive mere attraktiv ved at renovere de eksisterende boliger. Der er blokke, som skal nedlægges for at omdanne disse til mere tilgængelige boliger, og andre boliger nedlægges for at give plads til en ny vej og nye samlingssteder. For at etablere et nyt mødested i Ellekonebakken er EXPO blevet oprettet. EXPO er et samlingssted bygget op via midlertidige containere, pavilloner og et lokalt udviklet street miljø. Formålet med EXPO er at styrke beboerdemokrati og fællesskaber i området og bidrage til at beboerne kan være "medskabere" af bydelens udvikling.

I EXPO har beboerne i Ellekonebakken endvidere mulighed for at få informationer om boligområdets byggefysiske helhedsplan.

De øvrige byggefysiske helhedsplaner i Ringparken og i Klostervænget vil ikke have samme volumen som ovenstående. Dog vil det være en vigtig udvikling for hvert af områderne. For den boligsociale helhedsplan vil alle tre byggefysiske helhedsplaner være vigtige samarbejdspartnere.

De byggefysiske helhedsplaner og den boligsociale helhedsplan indgår i et koordineret samarbejde omkring beboerhåndtering i de respektive boligområder.

Samarbejde med civilsamfundet

Samarbejde med civilsamfundet/frivillige vurderes at være afgørende for en vellykket boligsocial indsats. For Viborg generelt gør det sig gældende, at der er et mangfoldigt foreningsliv, som er tilgængeligt for alle borgere. For hvert område er der lokale ressourcer som boligområderne knytter an til. Kirkerne, spejderne, Dansk Flygtningehjælp, Ungdommens Røde Kors for blot at nævne nogle af de aktive ressourcer, som indgår i samarbejdsfladen omkring det enkelte område.

Da der er tale om både "nye og gamle" boligområder i helhedsplans sammenhæng, vil der også her være behov for en differentieret tilgang til områderne.

Samlet set vil der være en opmærksomhed på, at hvert område skal være bæredygtigt via et stærkt fællesskab.

Muligt samarbejde med eksterne parter

Parallelt med nærværende ansøgning, er der på tværs af Viborg og Silkeborg Kommune, Boligselskabet Sct. Jørgen og Boligselskabet Viborg og to almene boligselskaber i Silkeborg ansøgt om og modtaget midler fra Grundfos – Poul Due Jensen Fonden. Dette med et formål om at styrke det lokale fælles ansvar for at styrke vejen til arbejdsmarkedet for alle. Grundfos ser et perspektiv i de almene boligselskabers mulighed for at løfte en integrerende opgave i vores samfund, og har godkendt projektets overordnede mål som følger:

- 1) at en større andel af beboere får en stabil og varig tilknytning til arbejdsmarkedet.
- 2) at udvikle en samarbejdsmodel, der efter projektets afslutning kan bidrage til inklusion.
- 3) at virksomhederne får hjælp til at løfte et socialt ansvar (som de gerne vil løfte) ved i højere grad at rekruttere fra udsatte almene boligområder.

Fleksibel udlejning

Boligselskaberne Viborg og Sct. Jørgen har indgået en aftale med Viborg Kommune omkring fleksibel udlejning for de udsatte boligområder i byen (Houlkærvænget og Ellekonebakken). Dette som et af redskaberne for at undgå, at boligområderne genplaceres på ghettolisten.

Økonomisk rådgivning

Parallelt med helhedsplanens virke, vil projektet *Økonomisk Rådgivning* blive finansieret af de to involverede boligselskaber. Projektet er båret af ét årsværk, ansat på tværs af de to boligselskaber. Økonomisk rådgiver arbejder tæt sammen med boligselskaberne i forhold til rykkere, opsigende arbejde, og håndtering af berammede udsættelser. Formålet med projektet

Økonomisk Rådgivning er at hindre effektive udsættelser, ligesom forbyggende økonomisk rådgivning prioriteres højt.

Indsatserne i ovenstående projekter koordineres og samordnes med indsatserne i den boligsociale helhedsplan.

5. Overordnede mål og indikatorer for den boligsociale indsats

Landsbyggefonden har med afsæt i lovgivningen fastsat indsatsområder, mål og indikatorer som retningsgivende for de boligsociale indsatser, der får støtte inden for rammerne af 2019-26-midlerne og på grundlag af regulativet af 11. december 2019.

Der er formuleret faste overordnede mål, som den boligsociale indsats skal arbejde hen imod, samt opsat faste indikatorer i tilknytning hertil. Disse fremgår nedenfor. Der er i sammenhæng hermed fastlagt de indsatsområder, som den boligsociale indsats skal holde sig inden for (jævnfør afsnit 6 nedenfor).

Formålet med de faste overordnede mål og indikatorer er at sætte retning på den boligsociale indsats og følge udviklingen i det område, som modtager en bevilling. Udviklingen i området holdes op mod udviklingen i beliggenhedskommunen. På dette niveau er der opmærksomhed på den langsigtede udvikling, der også er afhængig af øvrige tiltag og den kernetrift, som den boligsociale indsats understøtter.

Bestyrelsen har ansvar for løbende at følge op på de faste overordnede mål for den boligsociale indsats. Til dette formål stiller Landsbyggefonden data for boligområdet til rådighed.

Som en del af den årlige revision i forbindelse med regnskabsaflæggelsen skal boligorganisationen over for revisionen dokumentere, at denne opfølgning sker.

Mål	Indikator	Baseline bolig-område	Baseline kommune (evt. andet)	Base-lineår	Datakilde
Der skal ske et fagligt løft af børn og unge, så flere bliver skoleparate, og flere tager en uddannelse	Andel 1-5-årige i dagtilbud	96,6%	83,3%	2019	LBF
	Karaktergennemsnit i dansk og matematik for 9.-klasseelever	5,0	7,0	2019	LBF
	Andel 18-29-årige, der har grundskole som højest fuldførte uddannelse, og som ikke er i gang med en uddannelse	34,8%	16,6%	2019	LBF
Flere bliver tilknyttet arbejdsmarkedet	Andel 15-29-årige, der hverken er i gang med en uddannelse eller er i	30,3%	15,8%	2019	LBF

edet	beskæftigelse (restgruppen)				
	Andel 18-64-årige, der er uden tilknytning til arbejdsmarked og uddannelse	43,8%	14,6%	2019	LBF
Børn og unge skal støttes i et liv uden kriminalitet, og områderne skal opleves trygge	Andel 15-29-årige, som er sigtet mindst én gang	4,6%	2,2%	2019	LBF
	Andel beboere over 18 år, der føler sig grundlæggende trygge i boligområdet	78%	73% (Gns. af 66 helhedsplaner)	2018	Tryghed og trivsel, VIVE
Flere er en del af fællesskabet og deltager aktivt i samfundet	Andel beboere over 18 år, der laver frivilligt arbejde	11%	12% (Gns. af 66 helhedsplaner)	2018	Tryghed og trivsel, VIVE
	Andel stemmeberettigede, der har stemt ved seneste kommunalvalg/folketingsvalg	Ikke tilgængelig i Viborg kommune	Ikke tilgængelig i Viborg kommune		

6. Indsatsområder

De fastlagte indsatsområder, som den boligsociale indsats skal holde sig inden for, er *Uddannelse og livschancer*, *Beskæftigelse*, *Kriminalitetsforebyggelse* og *Sammenhængskraft og medborgerskab*.

I dette afsnit skal **problemkomplekset** for hvert af de indsatsområder, der indgår i den boligsociale indsats, beskrives. Problemkomplekset skal forstås som de centrale **kerneudfordringer**, den boligsociale indsats skal adressere inden for det enkelte indsatsområde. Beskrivelsen skal være konkret og dataunderbygget.

Bemærk, at den specifikke beskrivelse af indsatsområderne med delmål, aktiviteter og den indbyrdes ansvars- og rollefordeling mellem de parter, der er involveret i indsatsen, fastlægges i særskilte delaftaler – én delaftale pr. indsatsområde. Indholdet i delaftalerne skal pege hen imod de fastsatte mål i nærværende strategiske samarbejdsaftale.

Uddannelse og livschancer

Problemkompleks for indsatsområdet

Lavt uddannelsesniveau generelt i boligområderne

Af tabellen nedenfor fremgår det, at helhedsplanens boligområder har flere beboere med ingen eller kort uddannelse i forhold til øvrige Viborg Kommune og landsgennemsnittet.

Uddannelsesniveaueet for boligområdernes beboere er markant lavere end i Viborg Kommune som helhed. Klostervænget skiller sig dog ud, ved at have en høj procentdel af beboere både med en erhvervs- og kort videregående uddannelse og en mellemlang eller lang videregående uddannelse. Både Ringparken og Klostervænget har en høj andel af beboere, der er i gang med en uddannelse. Men stilles helhedsplanens boligområder op mod landsgennemsnittet, ses et tydeligt udviklingspotentiale, og bekræfter helhedsplanens behov for en uddannelsesorienteret indsats.

Tabellen viser den procentvise fordeling af de 15-64 årige fordelt på højeste gennemførte uddannelse, fordelt på helhedsplanens fem boligområder.

	Grund skole	Gymnasial uddannelse	Erhvervs- og kort videregående uddannelse	Mellemlang og lang videregående uddannelse	I gang med uddannelse
Houkærvænget	37,44	5,94	24,37	8,92	17,83
Vestervang	36,41	6,07	29,29	9,76	17,15
Ringparken	29,63	5,19	30,37	11,11	21,85
Ellekonebakken	41,01	6,74	20,51	8,57	17,98
Klostervænget	27,53	5,67	28,34	16,40	21,05
Hele landet	16,24	6,76	32,18	26,19	17,30
Viborg kommune	17,00	6,02	38,17	22,04	15,42
Almene boliger i Viborg Kommune	33,17	6,08	26,80	12,35	18,60

Datakilde: LBF portalen/ Danmarks statistik pr. 7-12 2020

Forældres uddannelsesgrad og tilknytning til arbejdsmarkedet, har en direkte indvirkning på børnenes chancer for at gennemføre en uddannelse og opretholde et arbejde (CFBU – inspirations- og videns katalog 2020:10).

Høj andel af beboere med ikke-vestlig baggrund

Blandt forældre med anden etnisk baggrund end dansk er det en generel udfordring, at de har svage sociale netværk, ligesom de oplever udfordringer med at opdrage børn i et andet samfund og en anden kultur, end den de selv er opvokset i. Dette kan bevirke, at forældrene har svært ved at støtte op om børnenes liv og udvikling. Ifølge CFBU er 35% af børn og unge fra udsatte boligområder i "særlig risiko" for at komme ind i en negativ udvikling, der gør, at de vil få brug for særlig støtte – modsat det kun er 5% på landsplan, der er i "særlig risiko" herfor (CFBU – inspirations- og videnskatalog 2020:10).

Mange af beboerne i boligområderne er indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande: Houkærvænget 42%, heraf er 17,7% under 18 år, Vestervang 35%, heraf er 14,68% under 18 år, Ringparken 37%, heraf er 12,56% under 18 år, Ellekonebakken 45%, heraf er 21,06% under 18 år og Klostervænget 31%, heraf er 10,5% under 18 år. I alle boligområderne, bortset fra

Ellekonebakken, er andelen af indvandrere steget de seneste år. I Viborg Kommune udgør andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande 5,45%. Det gør sig dermed gældende for alle fem boligområde i helhedsplanen, at der er en markant højere andel af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande end i resten af Viborg Kommune. Den høje andel af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande i boligområderne kan jf. CFBU udgøre en risikofaktor i forhold til børnenes sproglig udvikling, integration og kulturforståelse, hvorfor en indsats rettet mod dette felt er relevant.

Lavt uddannelsesniveau blandt unge

Undersøges de unges uddannelsesmønster ses det, at unge fra udsatte boligområder ofte ikke gennemfører en ungdomsuddannelse. Undersøgelser viser, at hver femte unge i alderen 16-24 år fra udsatte boligområder ikke får en uddannelse eller bliver tilknyttet arbejdsmarkedet. Den tilsvarende andel er en ud af ti i den generelle befolkning. Dette betyder, at risikoen for, at unge ikke får en uddannelse eller et arbejde er dobbelt så stor for unge i udsatte boligområder end for deres jævnaldrende. Undersøgelser viser også, at over halvdelen af de unge, der i 2011 var uden uddannelse eller beskæftigelse, fortsat ikke var tilknyttet uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet i 2015. Herved ses det, at det er en svær opgave at løfte, men det viser også, at der er et stort udviklingspotentiale indenfor uddannelse og beskæftigelse (CFBU – inspirations- og videns katalog 2020:10).

Undersøges uddannelsesgraden for helhedsplanens unge mellem 18-29 år, ses det i 2019, at 34,8% kun har grundskolen som højeste gennemførte uddannelse. For alderskategorien i den danske befolkning ses det, at tallet ligger stabilt mellem 14,3% og 15,1%, Viborg Kommunes tal ligger stabilt mellem 16,2% - 16,9%, ligesom det for den almene boligsektor ligger mellem 24% og 24,7%. En forudsætning for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse er kompetencerne hertil. Undersøges karaktergennemsnittet for dansk og matematik for 9. klasses afgangselever, ses det, at det på landsplan ligger på 7,1, mens den for unge i Viborg Kommune ligger på 7,0. For den almene boligsektor ligger karaktergennemsnittet på 5,5 og for helhedsplanens fem involverede boligområder ligger den i 2019 på 5,0. Herved er der et stort udviklingspotentiale for helhedsplanens unge i forhold til at fastholde dem i skole og ungdomsuddannelse.

Skolefravær

En af årsagerne til det lavere karaktergennemsnit kan skyldes, at skolefravær er et udbredt problem blandt unge fra udsatte familier. Specielt gør dette sig gældende for etnisk danske børn. Dette er en klar årsag til, at børnene forlader grundskolen med et lavere karaktergennemsnit end de børn, der deltager i undervisningen. Derfor er fraværshyppigheden et vigtigt redskab for den boligsociale helhedsplan, ligesom det er vigtigt at have for øje, at et stort skolefravær ofte hænger sammen med en række andre problemstillinger, såsom dårlig trivsel, lav selvtillid, lav motivation og lav tiltro til egne skolemæssige evner og kompetencer (CFBU – inspirations- og videns katalog 2020:11).

Boligområderne er kendetegnet ved en beboersammensætning med mange børn og unge under 18 år. I Houkærvej er 29% under 18 år, Vestervang 28%, Ringparken 17%, Ellekonebakken 28% og Klostervang 16%.

Undersøges det lokale fravær for skolerne i skoleåret 2018-2019, ses det, at Vestre Skole har 7% fravær, Søndre Skole 5,5%, Finderuphøj Skole 3,9%, Houkær Skole 4,8% og Vestervang Skole 4,3%. På kommunalt niveau er gennemsnittet for skolefravær 4,8% og landsgennemsnittet er 5,9% (Elevfravær jf. uddannelsesstatistik.dk). Vestre Skole skiller sig ud fra de andre skoler med en høj fraværshyppighed, hvorfor der i dette område ses et lokal behov for indsatser, der retter sig mod at nedsætte skolefraværet.

Beskæftigelse**Problemkompleks for indsatsområdet**

Nedenfor fremgår et statistisk overblik over arbejdsmarkedstilknytningen for boligområdernes 18-64 årige.

Tabellen viser, at helhedsplanens boligområder generelt har en væsentlig lavere beskæftigelsesgrad end beskæftigelsen på landsplan. Samtidig er det tydeligt, at der i boligområderne befinder sig en langt højere andel udenfor arbejdsstyrken end på landsplan. Statistikken viser endvidere, at Vestervang og Ellekonebakken er de boligområder, der har flest umiddelbart arbejdsmarkedsparete borgere, men generelt er boligområderne præget af en stor andel af beboere uden for arbejdsstyrken.

	Beskæftigede	Arbejdsløse	Uden for arbejdsstyrken
Houkærvænget	48,07	5,79	46,14
Vestervang	49,44	7,91	42,66
Ringparken	51,54	3,85	44,62
Ellekonebakken	42,14	8,70	49,16
Klostervænget	53,89	5,68	40,42
Viborg kommune	76,91	2,4	20,37
Hele landet	75,41	2,90	21,43
Almene boliger i Viborg Kommune	50,57	5,19	43,76

Datakilde: LBF portalen/ Danmarks statistik pr. 7-12 2020

Svag tilknytning til arbejdsmarkedet

En stor udfordring for udsatte boligområder er den høje koncentration af beboere med ingen eller svag tilknytning til arbejdsmarkedet.

Undersøges de unge mellem 15 og 29 år fra boligområderne, ses det, at 30,3% af de unge hverken er i gang med en uddannelse eller er i beskæftigelse. Dette vil sige, at næsten en tredjedel af de unge fra boligområderne ikke uddanner sig eller er i arbejde. For Viborg Kommune er tallet næsten halveret (15,8%), ligesom det på landsplan er 14,6%. Ses der nærmere på den almene boligsektor, som helhedsplanen måske bedst kan sammenligne sig med, ses det, at tallet her er 21,4%. Herved ses der et udviklingspotentiale for helhedsplanens boligområder indenfor beskæftigelsesområdet.

Undersøges andelen af beboere *uden* tilknytning til en uddannelsesinstitution eller arbejdsmarkedstilknytning, for hele den arbejdsdygtige alder i boligområderne (18-64-årige), ses det, at beboernes tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet er dalet gennem de sidste fem år. Det var højest i 2016 med 50,4%, men var i 2019 faldet til 43,8%. For Viborg Kommune var tallet i 2019 14,6%, ligesom det på landsplan lå på 10,1%. For den almene boligsektor var tallet 31,8%. Selvom færre beboere er uden tilknytning til uddannelse eller beskæftigelse i 2019, er tallet stadigvæk højt i forhold til det kommunale og

landsgennemsnittet, hvorfor der også inden for denne kategori, er et stort udviklingspotentiale (LBF-tal dec. 2020).

For 30- 64 årige ses det, at der i Houkærvenget er 33,12%, som er udenfor arbejdsstyrken og 3,54% som er arbejdsløse, i Vestervang er 28,53% udenfor arbejdsstyrken og 6,21% er arbejdsløse, i Ringparken er 26,15% udenfor arbejdsstyrken og 2,31% er arbejdsløse, i Ellekonebakken er 34,35% udenfor arbejdsstyrken og 6,11% er arbejdsløse, i Klostervænget er 24,84% udenfor arbejdsstyrken og 4,63% er arbejdsløse. Det kommunale niveau i Viborg for arbejdsløse for denne aldersgruppe ligger på 1,64%, og landsgennemsnittet ligger på 2,08%. Det kommunale niveau i Viborg for borgere udenfor arbejdsstyrken ligger på 13,11%, og landsgennemsnittet ligger på 13,3% (LBF-tal dec. 2020). Der er derfor også et stort udviklingspotentiale for denne aldersgruppe i helhedsplanen.

Vejen til uddannelse eller beskæftigelse er desværre ikke lige til for mange beboere bosat i udsatte boligområder, da mange af dem oplever andre udfordringer end blot ledighed. F.eks. helbredsmæssige udfordringer, familiære problemer, uoverskuelig gæld eller større personlige og sociale udfordringer. En arbejdsmarkedstilknytning på ufaglærte platforme eller et uddannelsesløft kan derfor ikke stå alene. CFBU peger på, at et uddannelsesmæssigt løft blot er ét af flere løft, der skal til, for at bane vejen til varig beskæftigelse for borgeren (CFBU – inspirations- og videns katalog 2020:12).

Anden etniske beboeres tilknytning til arbejdsmarkedet:

Undersøges det, hvor mange beboere med anden etnisk herkomst, der er uden arbejdsmarkedstilknytning, ses det, at en høj andel af de arbejdsløse i boligområderne, er indvandrere eller efterkommere fra ikke-vestlige lande. I Houkærvenget er 6% af beboerne arbejdsløse, hvoraf 4% af disse er indvandrere eller efterkommere fra ikke-vestlige lande. I Vestervang er 8% arbejdsløse, hvoraf 5% af disse er indvandrere eller efterkommere fra ikke-vestlige lande. I Ringparken er 4% arbejdsløse, hvoraf 2% af disse er indvandrere eller efterkommere fra ikke-vestlige lande. I Ellekonebakken er 9% arbejdsløse, hvoraf 6% er indvandrere eller efterkommere fra ikke-vestlige lande. I Klostervænget er 6% arbejdsløse, hvoraf 4% er indvandrere eller efterkommere fra ikke-vestlige lande.

De unges tilknytning til arbejdsmarkedet:

De unges tilknytning til arbejdsmarkedet er et vigtigt element i den forebyggende tilgang for at understøtte en målsætning om øget beskæftigelse i boligområderne. For mange unges vedkommende gør det sig gældende, at forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet er ringe eller ikke til stede jf. ovenstående statistikker. Dette efterlader en opmærksomhed på den unge generations behov for stærke rollemodeller på arbejdsmarkedet. Forskning viser endvidere, at unge med et fritidsjob oftere gennemfører en ungdomsuddannelse og klarer sig generelt bedre i skolen, end unge uden et fritidsjob, hvorfor en indsats målrettet mod at få unge i fritidsjobs er et vigtigt strategisk greb for at højne de unges uddannelsesgrad og livschancer på længere sigt.

Helhedsplanen vil på tværs af ovenstående målgrupper arbejde med en opmærksomhed på de konsekvenser Corona pandemien vil kunne drage med sig i løbet af den kommende periode.

Kriminalitetsforebyggelse

Problemkompleks for indsatsområdet

Helhedsplanen tilgår den kriminalpræventive indsats via de øvrige indsatser i helhedsplanen, som vurderes at have en kriminalpræventiv effekt.

Sammenhængskraft og medborgerskab
Problemkompleks for indsatsområdet
Undersøgelser viser (CFBU), at udsatte boligområder har et dårligere naboskab end i resten af den almene sektor og i befolkningen generelt. <i>Sammenhængskraft og Medborgerskab</i> er et indsatsområde, der har til formål at minimere risikoen for parallelsamfund ved at styrke koblingen mellem boligområdet og det omkringliggende bymiljø. Indsatsen skal understøtte beboernes medborgerskab og samfundsdeltagelse. Tillid til myndigheder, fællesskaber, demokrati og samfundsforståelse er nogle af de ting, der er centrale for indsatsområdet at arbejde med. Indsatsen skal derved understøtte den sociale sammenhængskraft i boligområdet og til det omkringliggende samfund. Forskning peger på, at områder med stærk social sammenhængskraft besidder en højere grad af livskvalitet, kollektiv handlekraft og tilfredshed med området. Sammenhængskraft handler også om den enkeltes beboers evne og mulighed for at benytte de muligheder, som er tilstede. Indsatsen under nærværende overskrift, skal favne bredt, og have fokus på tværs af etnicitet. Tryghed Politi Tilliden til ordensmagten er ofte et problem i udsatte boligområder – hvor politiet oftere ses som fjende end som ven. Men nyere studier viser, at der inden for de seneste år er sket en stigning i tilliden til politiet i de særlig udsatte boligområder. Det kan kun formodes, at den samme tendens er at finde i de alm. udsatte boligområder. CFBU peger på, at tilliden relaterer sig til troen på, hvorvidt samfundets institutioner opleves som retfærdige, og om man kan have tillid til, at de lokale og nationale myndigheder, politikere og politi tager hånd om de problemer man som beboer og borger oplever. Undersøgelsen af borgernes tillid til politiet viser, at 82,6 procent af borgerne i Danmark har tillid til politiet i 2019, hvor dette er gældende for 84,6 procent af borgerne, der bor i de særligt udsatte boligområder (CFBU – inspirations- og videns katalog 2020:14). Undersøges tilliden til politiet for Viborg Kommune, ses det, at tilliden til politiet i 2019 lå på 85,0%, mens den på landsplan lå på 82,6%. Trygheden er ligeledes høj for Viborg Kommune, hvor den i 2019 for Danmark lå på 85,6%, lå den for Viborg Kommune på 85,4% (Politiets tryghedsundersøgelse 2020:14). Tryghed i områderne: Når man ser på VIVES tryghedsundersøgelse fra 2018, foretaget i 66 boligområder, der var omfattet af en boligsocial helhedsplan, fremgår det, at 78% af beboerne fra boligområderne i Viborg har en generel oplevet tryghed i deres boligområde mod 73% i de 66 boligområder generelt. Af samme undersøgelse fremgår det, at 66% af beboerne i Viborg er tilfredse med deres liv, hvor det for boligområderne i undersøgelsen udgør 77%. Altså en lavere livstilfredshed i Viborgs boligområder, end i de øvrige boligområder. Andelen af beboere, der ønsker at flytte fra deres boligområde, hvis de kunne, udgør 49%, hvilket også gør sig gældende for resten i de øvrige 66 boligområder. Fraflytningsprocenter: For de involverede boligområder udgør fraflytningsprocenterne følgende: Ringparken 22,32%, Vestervang 14,11%, Houlkærvænget 17,06%, Klostervænget 17,32% og Ellekonebakken 17,22%. Med en så markant fraflytningsprocent for alle områder opstår der en naturlig udfordring for boligområderne med at styrke sammenhængskraften og engagementet i naboskabet. Endvidere

er det for helhedsplanens områder statistisk påvist, at andelen af tilflyttere på overførselsindkomst ligger i gennemsnit 7% højere end andelen på overførselsindkomst, som fraflytter områderne (LBF dec. 2020). Det forventes, at de byggefysiske helhedsplaner på længere sigt vil påvirke den høje fraflytningsprocent positivt.

Økonomiske udfordringer:

Økonomiske problemer er tæt forbundet til den sårbare målgruppe i områderne. For de involverede boligområder har der i 2020 været 100 berammede udsættelser fra boligselskaberne. 20% af disse fastholdes, mens 80% af disse annulleres via et samarbejde mellem økonomisk rådgivning, boligselskaber og Viborg Kommune. Derudover ses økonomisk utryghed som et udbredt fænomen i de udsatte boligområder, hvor beboerne ikke har overblik over deres økonomi, hvorfor forbyggende økonomisk rådgivning prioriteres højt i områderne.

Integration til det danske samfund

Det er helhedsplanens erfaring, at der blandt beboere med indvandre- eller flygtninge baggrund i boligområderne, er en utryghed i forhold til, at de ikke forstår det danske system og ikke ved, hvor de skal søge efter hjælp. Samtidig viser undersøgelser, at børnefamilier og beboere fra ikke-vestlige lande er de grupper, der i højeste grad indgår i fællesskaber i og uden for boligområdet.

De nyeste tal for den demokratiske valgdeltagelse til folketingsvalget 2019 viser, at der er en stigning i valgdeltagelsen blandt ikke-vestlige beboere. Men på trods af den positive udvikling er der fortsat en markant ulighed mellem etnicitet, uddannelsesniveau og borgernes valgdeltagelse i Danmark, hvor ikke-vestlige borgere med lavt uddannelsesniveau kun stemmer i beskedent omgang. Derfor er det igen nødvendigt at tilgå boligområdernes problemkompleks med en helhedsorienteret tankegang. For at løse problemerne i forhold til sammenhængskraft og medborgerskab, skal uddannelse og beskæftigelse være en del af opgaveløsningen.

Beboernes muligheder for deltagelse i fællesskaber

Den internationale forskning peger på, at det er muligt at påvirke, i hvor høj grad beboere deltager aktivt i netværksskabende aktiviteter, og at sociale netværk og ansvarsfølelse over for boligområdet har betydning for beboernes deltagelse i udviklingen af boligområdet. Dog viser forskningen også, at beboernes deltagelse i boligområdets udvikling ikke opstår af sig selv, men kræver ressourcer i form af personale og midler (CFBU – inspirations- og videnskatalog 2020:14).

Undersøgelser viser endvidere, at det er beboere med en lav uddannelsesgrad, der bidrager mindst til den sociale sammenhængskraft og den kollektive handlekraft i boligområderne (CFBU – inspirations- og videnskatalog 2020:13). Derfor vil et uddannelsesmæssigt løft inden for de øvrige indsatsområder også have en gavnlig virkning på nærværende indsatsområde.

7. Lokal evaluering

Skabelon for fremdrift af indsatserne udvikles i samarbejde med bestyrelsen og Viborg Kommune, således at monitorering af boligområderne danner grundlag for bestyrelsens løbende lokal evaluering.

Landsbyggefonden beboerdata samt Viborg Kommunes monitorering for de boligsociale områder, vil udgøre grundlaget for viden.

Der gennemføres 1- årseftersyn på opstart og fremdrift i sommeren 2022.

8. Revision af samarbejdsaftalen

Revision af den strategiske samarbejdsaftale kræver godkendelse i Landsbyggefonden